

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษา ได้สรุปผลการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมุติฐานการศึกษา

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 13 ชุมชน จำนวน 8,686 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 13 ชุมชน จำนวน 383 คน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยสูตรตามเน

เครื่องมือที่ใช้ในศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในศึกษา สำหรับการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likerts) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 383 คน จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย รองลงมาเป็นเพศหญิง ประชากรส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาประถมศึกษาหรือเทียบเท่า รองลงมา คือ มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และอนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการ

ปฏิบัติงานตามหลักความโปร่งใส รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม ด้านการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนมีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม ด้านการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม ด้านการปฏิบัติงานตามหลักความโปร่งใส และด้านการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม และด้านการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรม ควรมีนโยบายที่เป็นไปได้เหมาะสมกับชุมชน เทศบาลควรมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบ ข้อบังคับที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และเทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกฎหมายสิทธิให้ประชาชนรับทราบมากขึ้น

4.2 ด้านการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม ควรทำงานอย่างโปร่งใส ควรใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน และทางเทศบาลยังปฏิบัติงานและการให้บริการแก่ประชาชนยังแบ่งชั้นวรรณะอยู่และยังหวังประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

4.3 ด้านการปฏิบัติงานตามหลักความโปร่งใส ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้มากที่สุด ทำงานอย่างโปร่งใส ทำอะไรควรแจ้งให้คนภายในชุมชนรับทราบทั่วถึงกัน และควรมีการทำงานอย่างเปิดเผย และมีการปรึกษาหารือกับประชาชนด้วย

4.4 ด้านการปฏิบัติงานตามหลักการมีส่วนร่วม อยากให้ภายในแต่ละเดือนมีกิจกรรมที่คนในหมู่บ้านได้ทำร่วมกัน เช่น ทำบุญตักบาตร ทำความสะอาดหมู่บ้าน จัดงานรื่นเริง จัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลให้มากที่สุด และส่งเสริมให้คนในครอบครัวทำงานร่วมกัน

4.5 ด้านการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ ต้องการให้ผู้รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ผู้บริหารพูดแล้วต้องทำจริง ต้องมีความรับผิดชอบต่อให้มากกว่านี้ และควรทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 ด้านการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่า นำสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับหมู่บ้านมาใช้อย่างคุ้มค่า และใช้งบประมาณของทางเทศบาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัยอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าอภิปราย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสังคมไทยเกิดความตื่นตัวในการสร้างธรรมาภิบาลและการณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในวงกว้าง อันเป็นผลมาจากทรัพยากรที่มีจำกัด และกระแสดิ้นตัวในระดับสากลและภายในประเทศ ซึ่งการปกครองด้วยหลักการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาลนั้นเป็นเรื่องของการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองและพิทักษ์สิทธิของตนเองมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสและขจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน และให้บริการประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นรวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การจัดซื้อ-จัดจ้าง และการแต่งตั้ง ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความเข้าใจในบทบาทและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเกิดประสิทธิผล จากความคิดเห็นของประชาชน โดยรวมนี้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มี

ความคิดเห็นว่า เทศบาลตำบลได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานในหน่วยงาน เทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด และได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อ ประชาสัมพันธ์เทศบาลแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทศบาลในระดับปานกลาง

สอดคล้องกับ เฉลิม เทียงสงค์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน มีความเห็นต่อ พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีปัดดา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยพบว่าสถาบันราชภัฏ มหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล เกษตรวิสัย จำแนกตามเพศ และอายุ พบว่า ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันทั้งเพศชายและเพศหญิง และประชาชนที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานของเทศบาล ตลอดจนมีโอกาสเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้มีทัศนะ หรือความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมา ปรับใช้ในเทศบาลตำบลเกษตรวิสัยไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ฉลองนพ อัมพรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอภูกามยาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีเพศ และอายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ นพพล สุรนักครินทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของ ประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีทัศนะ ต่อการนำหลักธรรมาภิบาลประสิทธิภาพมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล เกษตรวิสัย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีระดับการศึกษาต่างกัน

มีโอกาสนี้จะได้รับความรู้ และมีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารต่างกัน และการมีโอกาสนี้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่เท่ากัน ทำให้ได้รับรู้ถึงผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลต่างกัน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ฉลองนพ อัมพรัตน์ (2550 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ นพพล สุรนักครินทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลประสิทธิภาพมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 เทศบาลตำบลเกษตรวิสัย ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตรวจสอบได้ และมีการรับทราบผลการปฏิบัติงานของเทศบาลได้

1.2 สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากรของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย และประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดกระแสความต้องการพัฒนาเทศบาล และผลักดันให้มีการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในเขตเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย

1.3 ส่งเสริมพัฒนาเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีธรรมาภิบาล เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาคร่าวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงประเด็นความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล หรือการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรขยายขอบเขตเครื่องมือในการศึกษาให้กว้างยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือวิธีการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย และผู้กำกับดูแล